

המשך פעילויות בעקבות הסיפור - המפוחית

מאת: תמר מאיר
איורים: יעל אלברט
הוצאה: כתר
קבוצת גיל: כִּתָּה ב'

שְׁלוֹב הַסֵּפֶר

מיני הדרכה על הספר לצוות

שְׁמַע

האזינו לסיפור "המפוחית"
אנו מזמינים אתכם/ן להאזין להקלטה הקסומה של הסיפור "המפוחית", מאת: תמר מאיר | איורים: יעל אלברט
| הוצאת: כתר (כיתות ב')

יוצרים ומגישים ירדן בר כוכבא הלפרין ודידי שחר
מוזיקה ונגינה טל בלכרוביץ'
פתיח דידי שחר
מפוחיות: גיא דגן

מוכנים/ות? מת חי ליס!

שיחה

איך מתעודדים?

"גם בזמנים קשים מאוד – שמולק יכול לסמוך על המפוחיות שלו" ☺ ומה עוזר לכם ברגעים קשים? תוכלו לשוחח ולשתף ברעיונות לעידוד כשקשה או עצוב: זו יכולה להיות מנגינה, חלום או אולי חיבוק ממישהו אהוב.

שמע

מוזיקה ☺ פעימות של לב וזיכרון

אילו מנגינות אהובות עליכם? כדאי לחפש ולהאזין ביחד למנגינות שנעים לכם לשמוע כשאתם עצובים או שמחים, מנגינות של בוקר, או כאלה שעוזרות להירדם. אפשר ליצור פסקול משפחתי של מנגינות אהובות ולהאזין לו כשמתחשק.

יצירה

קופסת חלומות

שמולק מניח את השיניים שנשרו בקופסה ואוסף אותן. גם אתם יכולים להכין קופסה, לקשט אותה ולהניח בה חפצים היקרים לליבכם, כמו אוצרות שמצאתם, או ציורים של חלומות שתרצו לממש בעתיד.

השראה

פינטרסט

[יצירות, שירים ופעילויות נוספות בפינטרסט של ספריית פיג'מה.](#)

קָלְלִי

דְּמוּיוֹתֵיהֶם שֶׁל יֵאֱנוֹשׁ קוֹרְצֵ'אֵק וְשֶׁל סְטֶפְנִיָּה וִילְצ'יִנְסְקָה
בֵּית הַיְתוּמִים שֶׁל יֵאֱנוֹשׁ קוֹרְצֵ'אֵק וְסֵטְפָה וִילְצ'יִנְסְקָה פִּעַל שָׁנִים רַבּוֹת לִפְנֵי מַלְחַמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה וְהִיא מֵרֶכֶז
חִינוּכֵי עֶשִׂיר וּמְפֹתַח שֶׁהִשְׁפַּעְתּוּ עַל הַחִינוּךְ נִמְשַׁכְתָּ גַם בִּימֵינוּ.

"לִילֵד זְכוֹת לְרִצּוֹת" זְכוֹת לְהַתְפַּתַּח וְלִהְבִּישׁוּל, וְלֵאחֲרַי שֶׁהִבְשִׁיל, לְהַנִּיב פִּירוֹת."
[יֵאֱנוֹשׁ קוֹרְצֵ'אֵק, "רִגְעִים חִינוּכִיִּים", כְּתָבִים, כֶּרֶךְ א', "יֵד וְשֵׁם", "הַקִּיבוּץ הַמְאוּחָד" ו"בֵּית לֹחֲמֵי הַגְּטָאוֹת", 1996,
עֵמ' 119]

בְּמֵרְכֵז הַסֵּפֶר עוֹמֵד מִסְעוֹ שֶׁל יֵלֵד לְהַגְשֵׁמַת חִלּוּמוֹ. הַהֲתַמְדָּה וְהַנְחִישוֹת שֶׁהוּא מְגַלֵּה לְצַד תְּמִיכַתָם שֶׁל מְבוֹגְרִים
מִיִּטְיָבִים מְסִייעוֹת לוֹ בְּהַגְשֵׁמַתוֹ.

לְהַעֲשֶׂרָה לְמוֹרָה [2] עַל דְּמוּתוֹ שֶׁל יֵאֱנוֹשׁ קוֹרְצֵ'אֵק וְעַל מִשְׁנַתּוֹ הַחִינוּכִית, מִשְׂרַד הַחִינוּךְ דְּמוּתָהּ שֶׁל סֵטְפָה
וִילְצ'יִנְסְקָה וּבֵית הַיְתוּמִים [2] [סֵרְטוֹן](#) "מִוְרֶשֶׁת"- "בֵּית עֵדוּת" סֵטְפָה [וִילְצ'יִנְסְקָה](#) [2] הַמְכוֹן הַחִינוּכִי הַיִּשְׂרָאֵלִי ע"ש
יֵאֱנוֹשׁ קוֹרְצֵ'אֵק.

שִׁיתוֹף הַהוֹרִים [2] כְּדָאֵי לִיידֵעַ אֶת הַהוֹרִים עַל קְבֻלַּת הַסֵּפֶר, לְסַפֵּר לָהֶם בְּמָה הוּא עוֹסֵק [2] מִסְעוֹ שֶׁל יֵלֵד לְהַגְשֵׁמַת
חִלּוּמוֹ [2] לְשִׁתְּף אוֹתָם בְּנַעֲשֵׂה בְכִיתָה וְלַעֲדֹכָן אוֹתָם שֶׁהִסְפֵּר בְּדִרְכּוֹ הַבֵּיתָה.

הַעֲרָה [2] בְּשֵׁל גִּילָם שֶׁל הַיְלָדִים כְּדָאֵי לְהַתְמַקֵּד בְּעוֹלְמוֹ שֶׁל הַגִּיבּוֹר וְלִהְיִמְנַע מִלְעֶסוֹק בֵּיתְמוֹת, בְּשׂוֹאָה וּבִסּוּפּוֹ
הַטְרָגִי שֶׁל בֵּית הַיְתוּמִים; נוֹשָׂאִים אֱלֹהִים נְלַמְדִים בְּכִיתוֹת גְּבוּהוֹת יוֹתֵר, עִם הַתְּבַגְרוֹתָם שֶׁל הַיְלָדִים.

בְּחִירָה [2] כְּדָאֵי לְבַחֹר מִמְגוּוֹן הַפְּעִילוּיֹת אֶת אֱלֹהֵי הַמְתַּאֲיָמוֹת לְמוֹרָה וּלְכִיתָה.

שְׁלוֹב הַסֵּפֶר

כּוֹחוֹ שֶׁל חִלּוּם

"גַּם בְּזִמְנִים קָשִׁים מְאוֹד [2] שְׂמוּלֵק יִכּוֹל לְסַמּוֹךְ עַל הַמְּפּוֹחִית שֶׁלוֹ" [2] הַיְכוּלוֹת וְהַחוּסֵן שֶׁשְׂמוּלֵק מְגַלֵּה מְסִייעִים לוֹ
לְהַתְמוֹדֵד עִם אֲתַגְרֵי הַחַיִּים, מְעוֹרְרִים הַזְדָּהוֹת אִיתוֹ וּמַהוּוִים הַשְּׂרָאָה:
הַצְּבַת מְטָרוֹת, הַתְּמַדָּה וְנַחֲשִׁוֹת מְסִייעוֹת בְּפִיתוּחַ חוּסֵן וּבִיצִירַת מְשֻׁמְעוֹת. דְּמוּת מְבוֹגֵר מְשֻׁמְעוֹתֵי וּמִיִּטְיָב [2]
מְבוֹגֵר שְׂמַאזִין לִילָדִים, מְכַבֵּד אֶת חִלּוּמוֹתֵיהֶם וְתוֹמֵךְ בָּהֶם.
מְוַזִּיקָה לְנַפֶּשׁ [2] לְמוּזִיקָה כּוֹחַ מְרַפֵּא, מְרַגֵּעַ וּמְשַׁמַּח. הִיא נוֹתֵנַת בִּטּוּי לְרַגְשׁוֹת וּמְעוּדַדַת תְּנוּעָה.
דְּחִיַּת סִיפּוּקִים [2] בְּדוּמָה לְשְׂמוּלֵק, שַׁחֲסֵךְ כֶּסֶף כְּדֵי לְקַנּוֹת מְפּוֹחִית, יְלָדִים לּוֹמְדִים לְדַחּוֹת סִיפּוּקִים בְּחַיֵּי הַיּוֹם-
יוֹם, בְּכִיתָה, עִם חֲבָרִים אוֹ בְּבֵית.

לפני הקריאה

מידע מקדים ☒ בית יתומים ☒ כדאי לתווך לתלמידים את המושג ולספר כי בית היתומים שבסיפור היה מקום שגדלו בו ילדים שלא היו להם הורים, אבל יאנוש, סטפה וכל צוות העובדים דאגו להם לבגדים, לאוכל, לעזרה בלימודים, לחיבוק ולעידוד וחינכו את הילדים לאחריות, לעזרה בתחזוקת הבית ולערבות הדדית בין גדולים לצעירים מהם. מומלץ להציג בפני התלמידים את הדיוקנאות של המחנכים ושל שמולק כדי לתת תוקף לפן ההיסטורי של הסיפור.

[דיוקן שמואל גוגול](#)

הטרמה ☒ אפשר להשמיע לתלמידים [נעימת מפוחית](#) ולשאל אותם: האם אתם מזהים את כלי הנגינה? איך הכלי הזה נראה לדעתכם? אילו תחושות מעוררת בכך המוזיקה הזו? אפשר גם להראות להם תמונה של מפוחית או מפוחית אמיתית ולהתנסות בנשיפה.

קריאה ראשונה – כדאי לקרוא את הסיפור בקבוצות קטנות, כשלכל תלמיד עותק אישי משלו. כך יתאפשר לכל אחד לעקוב אחר הדמויות ולהבין אילו חלקים בסיפור מתרחשים במציאות ואילו בדמיון.

אפשרויות לקריאת הספר: קריאה רציפה בשני חלקים בשל אורכו. כדאי לקרוא עד החלק שבו שמולק חולם על מפוחית משלו, אך אינו יודע כיצד ישיג את הכסף. כאן תוכלו לעצור ולנהל דיון ניבוי: מה, לדעתכם, יעשה שמולק? ולמחרת כדאי להיזכר בסיפור המעשה עד כה בהשתתפות התלמידים. לאחר הקריאה תוכלו לשאול שאלות הבנה ☒ מה רצה שמולק ומדוע? היכן הוא חי? מי היה יאנוש קורצ'אק? ומי הייתה סטפה וליצ'נסקה? מה עשה שמולק למען הגשמת החלום שלו?

שיח רגשי ☒ אילו רגשות עלו בכם כששמולק חלם על מפוחית? האם חשבתם שיצליח להגשים את חלומו? מדוע? מה הרגשתם כאשר הוא קיבל שתי מפוחיות? מדוע, לדעתכם, הוא קיבל שתי מפוחיות? אילו רגשות מעלה בכם הספר?

"שמולק ממשיך לחלום" ☒ הזמינו את התלמידים להתבונן באיור ושאלו: איך מרגיש שמולק ולמה? איך שמולק הרגיש, לדעתכם, עד שהצליח לחסוך מספיק כסף?

מדברים על הספר

קשר לחיי הילדים ☒ איך אתם מרגישים כשאתם ממתנינים למשהו שאתם מאוד רוצים? האם תרצו לשתף בחלום

מיוחד שיש לכם? האם אתם מנגנים? אילו עוד תחביבים יש לכם?

נפלה לי שן ☹️ חוויית נפילת השיניים מאפינת את גיל הילדים. אפשר לשאול: איך אתם מרגישים כשמתנדנדת לכם שן? האם יש מנהג מיוחד בבית סביב שיניים שנפלו?

להרגיש את המוזיקה

"הוא מנגן כשהוא שמח, הוא מנגן כשהוא עצוב, הוא מנגן לעצמו, הוא מנגן לאחרים. הוא מנגן כשטוב, הוא מנגן אפילו כשרע." תוכלו לכתוב את המשפט על הלוח ולהזמין את התלמידים לחפש אותו בספר. אפשר לשוחח ולשאול: מהי רואה שמולק במוזיקה? איך היא משפיעה עליו? איך היא משפיעה על מצב הרוח שלו? איך זה בא לידי ביטוי בכתוב ובאיר?

מוזיקה כהשראה ☹️ אפשר להשמיע לילדים מוזיקה בסגנונות שונים ולתת להם לצייר בזמן ההאזנה. אפשר גם ליחד זמן להאזנה דוממת ולבדוק יחד אילו תחושות מעוררת בהם ההאזנה, ואם הם מעוניינים להמשיך ולשלב מוזיקה בשגרת היום בכיתה.

שיתוף במנגינה אהובה ☹️ אפשר להזמין בכל בוקר תלמיד או תלמידה שישמיעו לכיתה שיר בעל משמעות עבורם ויספרו מדוע בחרו בשיר זה.

מחלום למציאות

בהשראת שמולק, הזמינו את התלמידים לחשוב על חלום שיש להם והגשמתו תלויה בהם ☹️ משהו חדש שהם רוצים ללמוד או להכין (ולא חלום שהגשמתו אינה תלויה בהם, למשל, שיקנו להם משהו). הזמינו אותם לצייר או לכתוב על דף את החלום ומסביבו את הדברים שכדאי, לדעתם, לעשות בשביל להגשים אותו.

תיבת חלומות ☹️ אפשר להכין יחד תיבת חלומות שניתן לקחת הביתה ולהציע לתלמידים לרשום בתוכה את החלומות שלהם.

אפשרות נוספת היא לערוך בכיתה תהליך ארוך טווח ולבדוק מדי פעם אם החלום לקראת הגשמתו, אם הוא כבר התגשם, ואולי אם הילדים מעוניינים להחליף אותו בחלום חדש. כדאי לשתף בזוגות או בקבוצות קטנות.

עוד פעילויות באתר ספריית פיג'מה www.pjisrael.org